

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/12/2020
Identifikačné číslo spisu: 5106201699
Dátum vydania rozhodnutia: 10.12.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Ján Šikuta
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5106201699.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ H. L. Ď., bývajúceho v Y, R. I. č. XXX, 2/ A. Ď., bývajúcej v I., P. I. č. XX/XX, obaja zastúpení JUDr. Michalom Krnáčom, MBA, LL.M., so sídlom v Žiline, Vojtecha Tvrdeho č. 793/21, proti žalovanému X.. Q. W., J..Q.., bývajúcemu v Ž., V. č. XX, zastúpenému spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Ing. Martin Chlapík s.r.o., so sídlom v Žiline, Sládkovičova č. 13, IČO: 47 253 339, o určenie vlastníckeho práva, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 18 C 11/2006, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 21. marca 2019 sp. zn. 9 Co 172/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia 1/ až 2/ sa po pripustení vstupu žalobkyne 2/ (16. augusta 2012) žalobou proti pôvodným žalovaným 1/ X. W. a 2/ B. W. (ďalej len „pôvodní žalovaní“) domáhali, aby súd určil, že žalobca 1/ a 2/ sú podielovými spoluvlastníkmi k nehnuteľnostiam v katastrálnom území (ďalej len „k. ú.“) Ž. a to pozemku parcely KNC č. XXXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 90 m², parcely KNC č. XXXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 144 m², parcely KNC č. XXXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 136 m² a parcely č. XXXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 52 m² (ďalej len „sporné nehnuteľnosti“), každý v podiele 1/2. Svoj nárok odôvodnili tým, že rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. januára 1999 sp. zn. 7 SŽ 100/98 bolo zrušené rozhodnutie daňového riaditeľstva Slovenskej republiky z 10. júna 1998 o príklepe na nehnuteľnú vec, čím na strane vydražiteľa vznikla povinnosť vrátiť vydraženú vec povinnému. Vydražiteľ napriek tomu, že vedel o tejto svojej povinnosti, sporné nehnuteľnosti previedol na tretie osoby, pričom súčasnými vlastníkmi sú žalovaní. Na základe geometrického plánu došlo k rozdeleniu nehnuteľností tak, že parcelám č. XXXX/X a XXXX/X KN zodpovedajú pozemky parciel č. XXXX/X KN, č. XXXX/X KN, č. XXXX/X KN, č. XXXX/X KN.

2. Okresný súd Žilina (ďalej len súd prvej inštancie) rozsudkom z 5. decembra 2014 č. k. 18 C 11/2006 - 779 rozhodol a/ vyhovel žalobe v zmysle žalobného petitu; b/ rozhodol o trovách konania v prospech

žalobcov; c/ rozhodol o trovách konania voči štátu.

3. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie pôvodných žalovaných uznesením z 9. apríla 2015 sp. zn. 9 Co 189/2015 (č. l. 849) rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd konštatoval, že z dôvodov napadnutého rozhodnutia nebolo zrejmé, z ktorých konkrétnych dôkazov vychádzal, keď konštatoval nedostatok dobromyseľnosti na strane pôvodných žalovaných.

4. Súd prvej inštancie po zrušení svojho rozsudku odvolacím súdom rozsudkom z 3. septembra 2015 č. k. 18 C 11/2006 - 875 a/ žalobu zamietol; b/ rozhodol o trovách konania v prospech pôvodných žalovaných; c/ rozhodol o trovách konania voči štátu.

4.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že napriek zrušujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu a vyslovenému názoru, strany konania nenavrhli žiadne ďalšie dokazovanie a zotrvali na svojich vyjadreniach, preto súd prvej inštancie s poukazom na zásadu kontradiktórnosti konania nevykonal žiadne ďalšie dokazovanie. Mal za to, že nedostatok dobromyseľnosti nebol v konaní preukázaný. Spoločnosť G.R.F., spol. s r.o., so sídlom v Žiline, Horný val č. 9, IČO: 36 374 067 ako vydražiteľ sporných nehnuteľností (ďalej len „vydražiteľ“) tieto previedol v čase, keď bol vlastníkom a teda tento prevod a ďalšie prevody nie je možné ináč posúdiť, než ako platné prevody a to s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 274/2006, podľa ktorého dodatočné zrušenie nadobúdacieho titulu (príkľepu) svedčiaceho v prospech vydražiteľa nemá za následok súčasne aj zánik vlastníckeho práva ďalších nadobúdateľov nehnuteľnosti, ktorí ju získali v dobrej viere. K právoplatnému zrušeniu rozhodnutia o príkľepe došlo až po prevode vlastníckeho práva. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie žalobu zamietol.

5. Odvolací súd na odvolania žalobcov rozsudkom z 18. februára 2016 sp. zn. 9 Co 704/2015 (č. l. 913) napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a/ potvrdil; b/ rozhodol o trovách konania v prospech pôvodných žalovaných.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací na dovolanie žalobcov proti rozsudku odvolacieho súdu uznesením z 12. júla 2017 sp. zn. 1 Cdo 216/2016 rozhodol a/ dovolanie žalobcov odmietol; b/ rozhodol o trovách konania (č. l. 970).

7. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) nálezom z 22. mája 2018 sp. zn. III. ÚS 60/2018-38 rozhodol a/ základné právo žalobcov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom odvolacieho súdu z 18. februára 2016 sp. zn. 9 Co 704/2015 porušené boli; b/ rozsudok odvolacieho súdu z 18. februára 2016 sp. zn. 9 Co 704/2015 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie; c/ odvolací súd zaviazal k povinnosti uhradiť žalobcov trovy právneho zastúpenia. (č. l. 980 a nasl.).

7.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu je arbitrárne, formalistické a z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti aj nespravodlivé.

8. Uznesením odvolacieho súdu zo 6. decembra 2018 sp. zn. 9 Co 172/2018 (č. l. 1008) došlo k zmene na strane žalovaných tak, že do konania namiesto pôvodných žalovaných vstúpil ako žalovaný X.. Q. W. J..Q.. (ďalej len „žalovaný“).

9. Odvolací súd po zrušení svojho rozhodnutia Ústavným súdom Slovenskej republiky o odvolaní žalobcov opätovne rozhodol rozsudkom z 21. marca 2019 sp. zn. 9 Co 172/2018 spôsobom, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a/ zmenil tak, že žalobca 1/ a žalobkyňa 2/ sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností vedených na liste vlastníctva č. XXXX pre k. ú. Ž. ako parcela č. XXXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 90 m², parcela KNC č. XXXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 144 m², parcela KNC č. XXXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 136 m² a parcela č. XXXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 52 m² v podiele každý v 1/2-ici; b/ žalobcom priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

9.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že z doterajšieho priebehu konania v predmetnej veci išlo výlučne o bezprostredné právne posúdenie dobromyseľnosti žalovaného a jeho právnych predchodcov ako nadobúdateľov sporných nehnuteľností po tom, čo rozsudkom najvyššieho súdu (sp. zn. 7 SŽ 100/98) bolo zrušené rozhodnutie Ústredného daňového riaditeľstva Slovenskej republiky, pracovisko Žilina z 10. júna 1998 o príklepe na nehnuteľnú vec a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Podľa tvrdenia žalobcov vydražiteľ o tejto skutočnosti vedel, aj napriek tomu previedol nehnuteľnosti na tretie osoby. V priebehu odvolacieho konania došlo k ďalšiemu prevodu sporných nehnuteľností na súčasného žalovaného, ktorý poukazoval na to, že nehnuteľnosti nadobudol od pôvodných žalovaných ako vlastníkov, a preto v žiadnom prípade nemožno pochybovať o jeho dobromyseľnosti. Úlohou odvolacieho súdu bolo posúdiť otázku, ktorý z princípov ovládajúcich nadobudnutie vlastníckeho práva má v danom prípade prednosť, či sa jedná o a/ princíp ochrany práv nadobudnutých v dobrej viere alebo b/ princíp podľa ktorého nikto nemôže previesť na iného viac práv, ako má. Vychádzajúc z koncepcie právnej domnienky dobromyseľnosti (bližšie zdôvodnená v bode 7. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu) s prihliadnutím na okolnosti konkrétnej veci ako i príbuzenské vzťahy nadobúdateľov dospel odvolací súd k záveru, že žalovaný nemohol byť pri nadobudnutí vlastníckeho práva dobromyseľný, keď mal vedomosť o dlhotrvajúcich prebiehajúcich súdnych konaniach. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že právny predchodca žalovaného (Q. W.) odkúpil sporné nehnuteľnosti kúpnu zmluvou z 5. februára 2001 aj napriek tomu, že ako konateľ spoločnosti vydražiteľa vedel o zrušení rozhodnutia o udelení príklepu, čo mu bolo oznámené prostredníctvom daňového úradu (pôvodne ako konateľ vydražiteľa previedol sporné nehnuteľnosti na V. W. s manželkou, ktoré následne odkúpil). Odvolací súd na podklade týchto zistení sa stotožnil s názorom prezentovaným žalobcami, že zo strany žalovaného (právnych predchodcov) sa jednalo o špekulatívne prevody s účelom zmariť vydanie nehnuteľností žalobcom a takýto postup nemôže požívať zákonnú ochranu, lebo by to nevedlo k spravodlivému rozhodnutiu.

9.2. O trovách konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

10. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzuje z ustanovení § 420 písm. d/ a f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP (č. l. 1036 a nasl.).

10.1. Dovolací dôvod podľa § 420 písm. d/ CSP zdôvodnil tým, že v tej istej veci sú stále právoplatné a vykonateľné rozhodnutia súdov: rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. júla 2017 sp. zn. 1 Cdo 216/2016; rozhodnutie Okresného súdu Žilina z 3. septembra 2015 č. k. 18 C 11/2006 - 875, ktoré znejú v prospech jeho právnych predchodcov a ktoré neboli doposiaľ zrušené.

10.2. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP žalovaný namieta nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý sa v rámci svojho odôvodnenia nevyjadril k podstatným otázkam akými sú podľa jeho názoru: čo považoval súd za preukázané a čo nie; z akých dôkazov vychádzal pri svojich zisteniach a akými úvahami sa pri ich hodnotení riadil; ako vyhodnotil listinné dôkazy predložené žalovaným a jeho právnymi predchodcami, o ktorých sa odvolací súd zmienil iba okrajovo; zároveň namietal nedostatočné (nesprávne) poučenie o opravnom prostriedku.

10.3. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP sa žalovaný v rámci odôvodnenia svojho odvolania bližšie nevyjadruje.

10.4. Napokon k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP uvádza (v bode Ad (3) dovolania), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Z dostupnej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nie je žalovanému známe, že by obdobná právna otázka bola v jeho rozhodovacej praxi riešená.

10.5. Vzhľadom na žalovaným namietané dovolacie dôvody preto navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne aby zmenil napadnuté rozhodnutie v prípade jeho dôvodnosti; rozhodol o trovách konania v prospech žalovaného.

11. K dovolaniu žalovaného podali v stanovenej lehote žalobcovia prostredníctvom advokáta svoje vyjadrenie. Z ich vyjadrenia vyplýva, že s odôvodnením dovolania nesúhlasia a prípustnosť uplatnených dovolacích dôvodov žalovaným z neho nevyplýva. Navrhujú preto, aby dovolací súd dovolanie žalovaného zamietol podľa § 448 CSP, respektíve aby ho odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

12. Na vyjadrenie žalobcov k dovolaniu reagoval svojím vyjadrením žalovaný, ktorý zotrúva na svojich tvrdeniach vyjadrených v dovolaní, podľa jeho názoru je dovolanie nielen prípustné ale zároveň aj dôvodné.

13. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

14. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

15. Žalovaný vyvodzuje prípustnosť dovolania konkrétne z ustanovení § 420 písm. d/ a f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP.

I.

16. Podľa § 420 písm. d/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak (d/) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie.

17. Prekážka rozsúdenej veci (*res iudicata*) patrí k procesným podmienkam a jej existencia vedie v každom štádiu konania bez ďalšieho k jeho zastaveniu. Táto prekážka nastáva vtedy, ak má byť v novom konaní prejednaná tá istá vec, o ktorej už bolo prv právoplatne rozhodnuté. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Z hľadiska totožnosti osôb nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného, resp. či ten, kto v skoršom konaní vystupoval ako žalovaný, má alebo nemá v novom konaní procesné postavenie žalovaného). Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t. j. ak vyplýva z rovnakého skutku). Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, pokiaľ určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený nesprávne alebo neúplne (a tiež inak).

18. Prekážku rozhodnutej veci vidí žalovaný v súvislosti s existenciou právoplatného a vykonateľného a/ rozhodnutia najvyššieho súdu z 12. júla 2017 sp. zn. 1 Cdo 216/2016; b/ rozhodnutia súdu prvej inštancie z 3. septembra 2015 č. k. 18 C 11/2006 - 875, v prejednáwanej veci.

19. Z obsahu spisu vyplýva, že v rámci prejednáwanej veci boli vydané viaceré rozhodnutia súdov rôznych inštancií (pozri body 2. až 9. tohto rozhodnutia) a to v dôsledku zrušenia niektorých rozhodnutí súdom vyššej inštancie a ústavného súdu.

19.1. V rámci chronológie jednotlivých rozhodnutí je v prejednávanom prípade v tomto smere významné rozhodnutie - nález ústavného súdu z 22. mája 2018 sp. zn. III. ÚS 60/2018-38, ktorým bolo okrem iného zrušené rozhodnutie odvolacieho súdu z 18. februára 2016 sp. zn. 9 Co 704/2015. Odvolací súd týmto rozhodnutím potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie z 3. septembra 2015 č. k. 18 C 11/2006 - 875, vo vzťahu ku ktorému žalovaný namieta prekážku rozhodnutej veci. Dovolací súd v tomto smere poukazuje na rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým po zrušení svojho rozhodnutia

ústavným súdom opätovne rozhodol o odvolaní žalobcov rozsudkom z 21. marca 2019 sp. zn. 9 Co 172/2018 spôsobom, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie (č. k. 18 C 11/2006 - 875) zmenil, preto nemožno vo vzťahu k tomuto rozhodnutiu namietať prekážku rozhodnutej veci, keďže došlo k jeho zmene rozhodnutím odvolacieho súdu.

19.2. V súvislosti s rozhodnutím najvyššieho súdu z 12. júla 2017 sp. zn. 1 Cdo 216/2016 dovolací súd uvádza, že predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu malo charakter tzv. „procesného rozhodnutia“ tzn., že najvyšší súd v danom prípade rozhodoval „iba“ o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP, nezaoberal sa pritom vecou samou. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu z 18. februára 2016 sp. zn. 9 Co 704/2015 bolo navyše neskôr zrušené nálezom ústavného súdu a po tomto zrušení bolo odvolacím súdom opätovne rozhodnuté rozsudkom z 21. marca 2019 sp. zn. 9 Co 172/2018 v prospech inej procesnej strany. Preto ani vo vzťahu k tomuto rozhodnutiu prekážka rozhodnutej veci nevyplýva.

20. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že žalovaný nedôvodne namieta existenciu dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. d/ CSP.

II.

21. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto skúmal, či došlo k dovolateľom namietanej procesnej vade.

22.1. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

22.2. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

22.3. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a marenie možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

23. K námietke žalovaného, že rozhodnutie súdu je nepreskúmateľné pre nedostatok riadneho odôvodnenia, dovolací súd pripomína, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci.

23.1. Na podstate zásady, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) inú vadu konania (teda nie zmätočnosť), zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

23.2. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Po opätovnom preskúmaní veci (§ 379 CSP) odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v zmysle § 379 CSP zmenil, tak že žalobe vyhovel. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd túto zmenu riadne odôvodnil s tým, že sa podrobne vyjadril k právnemu posúdeniu dobromyseľnosti žalovaného a jeho právnych predchodcov ako nadobúdateľov sporných nehnuteľností, čo odvolací súd považoval za smerodajné pre rozhodnutie v prejednávanej veci. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie žalovaného, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil spôsobom priečiacim sa zákonu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

24. Pokiaľ žalovaný v dovolaní namieta, že súdy rozhodli bez náležitého zistenia skutočného stavu, nevykonali žalovaným navrhnuté dôkazy, dôkazy vykonané v súdnom konaní nesprávne vyhodnotili, dovolací súd uvádza, že v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nedostatočné zistenie skutkového (skutočného) stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nezakladá vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017). Ústavný súd nedospel k záveru o ústavnoprávnej neudržateľnosti tohto názoru najvyššieho súdu (II. ÚS 465/2017).

25. Pre prípad, že žalovaný vyvodzuje prípustnosť jeho dovolania podľa tohto dovolacieho dôvodu aj z právnych záverov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie (čomu nasvedčuje obsah dovolania, § 124 ods. 1 CSP), dovolací súd uvádza, že už dávnejšie dospel k záveru, podľa ktorého realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (R 54/2012). Najvyšší súd zotráva na tomto závere aj naďalej (R 24/2017 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 4 Cdo 47/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 76/2018).

26. Žalovaný v rámci tohto dovolacieho dôvodu (§ 420 písm. f/ CSP) zároveň namieta aj nesprávne poučenie o opravnom prostriedku pre žalovaného. Toto však v rámci svojho odôvodnenia bližšie nekonkretizuje. Z rozhodnutia dovolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd si splnil svoju manuálnu povinnosť tým, že vo svojom písomnom vyhotovení rozhodnutia poučil strany sporu (nielen žalovaného): o prípustnosti dovolania (§ 419 CSP); o lehote na podanie dovolania (§ 427 ods. 1 CSP); o náležitostiach dovolania (§ 428 CSP); o povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní (§ 429). Podľa názoru dovolacieho súdu, sa v rámci poučenia o opravnom prostriedku žiada okrem uvedených skutočností, poučiť strany sporu aj o prípustnosti dovolania v zmysle §§ 420 až 422 CSP. Vzhľadom na to, že túto námietku dovolateľ bližšie nekonkretizoval; v dovolacom konaní je zastúpený advokátom; a prípustnosť svojho dovolania namieta v rámci § 420 a § 421 ods. 1 CSP, je preto zrejmé, že sú mu známe okolnosti prípustnosti dovolania v zmysle §§ 420 až 422 CSP, nemožno preto v danom prípade dospieť k záveru, že pochybenie dovolacieho súdu bolo tak zásadnej povahy, že by odôvodňovalo existenciu vady podľa § 420 písm. f/ CSP.

27. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že žalovaný nedôvodne namieta existenciu vady konania uvedenej v § 420 písm. f/ CSP.

III.

28. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (písm. a/); ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b/); je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/).

29. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (1 Cdo 126/2017, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 132/2017, 4 Cdo 207/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 221/2017).

30. Aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 38/2019, 4 Cdo 32/2018, 6 Cdo 113/2017, 7 Cdo 25/2018, 8 Cdo 100/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

31. Žalovaný v dovolaní výslovne uvádza, že prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP.

31.1. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

31.2. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dopadá na situáciu, v ktorej určitá právna otázka ešte nebola dovolacím súdom riešená, preto ani nedošlo k vytvoreniu a ustáleniu jeho rozhodovacej praxe.

32. V danom prípade dovolateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom v dovolaní podrobil kritike skutkové a právne závery odvolacieho súdu, v jeho dovolaní však absentuje vymedzenie konkrétnej právnej otázky, a/ pri ktorej právnom posúdení sa odvolací súd svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“; b/ ktorá nebola doposiaľ dovolacím súdom vyriešená. K odôvodneniu tvrdeného odklonu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) sa dovolateľ nevyjadril vôbec a dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP odôvodnil podľa názoru dovolacieho súdu nedostatočne, keď iba konštatoval v bode Ad (3) dovolania, že „Z dostupnej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nie je žalovanému známe, že by obdobná právna otázka bola v jeho rozhodovacej praxi riešená“.

33. Dovolateľ sa nestotožnil so skutkovými a právnymi závermi, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie, avšak ani pri prístupe k jeho dovolaniu podľa obsahu tohto procesného úkonu (§ 124 ods.

1 CSP) nemožno ustáliť, konkrétne ktorú právnu otázku mal na mysli v rámci argumentácie, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu; b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Z dovolania navyše ani nevyplýva, vo vzťahu ku ktorému rozhodnutiu dovolacieho súdu došlo k judikatórnemu odklonu v riešení otázky, ktorú mal dovolateľ na mysli. Je potrebné mať na zreteli, že právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v ustanoveniach CSP nedáva žiadny priestor pre uplatnenie domniek alebo dedukcií dovolacieho súdu alebo jeho dohadov o tom, ktorú z viacerých právnych otázok riešených odvolacím súdom mal dovolateľ (jeho advokát) na mysli pri formulovaní dovolania.

34. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že argumentácia žalovaného týkajúca sa dovolacích dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP je nedostatočná a ním uvádzané dovolacie dôvody nie sú v podanom dovolaní vymedzené spôsobom zodpovedajúcim § 431 až § 435 CSP. Vzhľadom na to najvyšší súd nemohol pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu.

IV.

35. Podľa § 447 CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

36. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd dovolanie žalovaného odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP (v časti dovolacích dôvodov podľa § 420 písm. d/ a f/ CSP), a vo zvyšku podľa § 447 písm. f/ CSP.

37. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

38. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.